

о проблему суверености држава, писац указује да је сувереност несумњива одлика без које нема ни државне ни националне независности, али да мора бити склада између суверености и међународне сарадње, ако се тежи стварању међународне заједнице. Писац истовремено указује до чега могу довести апсолутистичка схватања суверености која искључују сваку сарадњу у циљу неке „потпуне“ надлежности држава. Закључак, који на основу свих анализа синтетички изводи писац, је: да међународно право као носилац општег интереса мора бити и снага прогреса у циљу каналисања силе правом.

Јанковић се ослободио школских шема излагања проблема међународног права и зналачки је изложио што су стварне потребе савременог међународног права, и тиме дао значајан прилог овој, код нас и иначе, оскудној литератури.

Илија Радосавовић

ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ У АРХИВУ СРПСКЕ АКАДЕМИЈЕ НАУКА У БЕОГРАДУ И У АРХИВУ ЈУГОСЛАВЕНСКЕ АКАДЕМИЈЕ У ЗАГРЕБУ (1953)

У току марта и априла 1953 г. радио сам за рачун Историског института Црне Горе у Архиву Српске академије наука у Београду и у Архиву Југославенске академије знаности и умјетности у Загребу. Бранко Павићевић, асистент Историског института САН, упозорио ме је у Београду на заоставштину Јована Томића која се чува у Архиву САН. Он ми је саопштио да се ту налази велики број оригиналних писама владике Саве Петровића и владике Василије Петровића, као и многих других црногорских главара из XVII и XVIII вијека. Павићевић ми је ставио на располагање своје исписе великог броја Савиних и Василијевих писама из заоставштине Јована Томића и дао ми је њихову сигнатуру. Усто ми је дао сигнатуру оних Савиних и Василијевих писама које он није био исписао. Д-р Глигор Станојевић, исто асистент Историског института САН, упозорио ме је на заоставштину Јанка Спасојевића која се чува у Архиву САН и у којој сам нашао осам писама владике Саве и владике Василија. Кад сам дошао у везу с д-р Душаном Пантелићем, директором Архива САН, одмах ми је д-р Пантелић ставио на располагање списак заоставштине Јована Томића. Из тога списка сам видио да се у заоставштини Јована Томића, која се налази у Архиву САН, чува огромна грађа из XVII и XVIII вијека о Црној Гори. Ту има велики материјал о владици Висариону Бајици, владици Данилу, владици Сави, владици Василију и о Шћепану Малом. Ту се налазе не само извјештаји млетачких власти него и велики број оригинал-

них писама наших владика и разних других црногорских главара и калуђера из и изван старе Црне Горе. О Шћепану Малом има на стотине што оригиналних докумената из млетачких и париских архива, што исписа Јована Томића из дотичних архива. Одмах сам приступио исписивању оригиналних писама наших владика и главара да бих могао комплетирати збирку писама наших владика и главара из XVII и XVIII вијека коју спремам за штампу и коју треба да изда Историски институт Црне Горе. У Архиву САН преписао сам старом транскрипцијом 38 оригиналних писама владике Саве, шест оригиналних писама владике Василија, осам оригиналних писама Шћепана Малога, пет оригиналних писама Петра I Петровића Његоша из 1775, 1792 и 1795 г., два преведена писма владике Саве Петровића на италијанском језику. Извјестан број пријевода писама владике Данила из заоставштине Јована Томића преписао је д-р Глигор Станојевић које ми је уступио да их објавим заједно с писмима владика и наших главара из XVII и XVIII вијека.

У Архиву Југославенске академије знаности и умјетности у Загребу преписао сам четрнаест оригиналних писама владике Саве и владике Василија и извјестан број писама црногорских главара из XVII и XVIII вијека. Д-р Мошин, директор Архива Југославенске академије, допустио ми је да радим у Архиву и послѣе подне.

Јевто Миловић

ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ У БЕЧКИМ АРХИВИМА (1953)

Прошлог љета послао ме је Главни архивски савет ФНРЈ, у споразуму с Академиским саветом, на једномјесечно проучавање историске грађе о Црној Гори која се налази у бечким архивима.

У Бечу сам се задржао два пуна мјесеца од 24 јула до 24 септембра.

Огромна архивска грађа о Црној Гори која се налази у Државном архиву у Задру и коју сам раније са једном екипом исписивао пуне три године омогућила ми је да прије свога поласка у Беч саставим план свога рада у бечким архивима. Познати су ми били сви архивски фондови у Бечу на основу студија Владана Ђорђевића, Алексе Ивића, А. Гавриловића, Павла Поповића и историске грађе о Црној Гори из Државног архива из Задра. Добро сам био упознат и са личностима које су у XVIII и XIX вијеку по Далмацији и Боки Которској вршиле обавјештајну службу као и са онима које су у то вријеме вршиле исти посао у Бечу. И поред свега тога није ми се било лако снаћи при проучавању историске грађе о Црној Гори у Аустриском државном архиву у Бечу (Österreichisches Staatsarchiv). Требало је прелиставати и читати